

Technology and Internet Addictions of University Students Studying in The Department of Midwifery: A Follow-Up Study[#]

Sükran Ertekin Pınar^{a,*}

Department of Health Programs Child Development Program, Health Services Vocational School, Sivas Cumhuriyet University, Sivas, Türkiye

*Corresponding author

Research Article

Acknowledgment

[#]This study was presented as an oral presentation at the 10th International 14th National Midwifery Students Congress held on May 16-18, 2024.

History

Received: 04/06/2024

Accepted: 31/10/2024

ABSTRACT

The study was conducted to examine and monitor the technology and internet addictions of students studying in the midwifery department. The sample of the descriptive study consisted of 87 first grade midwifery students. Data were collected in two sessions using the Personal Information Form, Technology Addiction Scale (TAS) and Internet Addiction Scale (IAS). A statistically significant difference was found between the students' mean scores of using social networks, instant messaging and total score from the sub-dimensions of the TAS in the first and second follow-ups, and the mean scores of the deprivation scores from the sub-dimensions of the IAS ($p<0.05$). Nearly half of the students (44.8%) were addicted to technology at a low level in the first follow-up, more than half (58.6%) in the second follow-up, approximately half (50.6%) in the first follow-up, and less than half (33.3%) in the second follow-up were addicted to technology at a moderate level. Students' internet addictions were below average and low in the first and second follow-ups. In the second follow-up, technology addictions in terms of social networking, instant messaging and total score, and internet addictions in terms of deprivation decreased compared to the first follow-up. It is recommended that midwifery students who have just started their university life should be informed and raise awareness about using technological tools and the internet.

Keywords: Internet addiction, Midwifery, Student, Technology addiction

Ebelik Bölümünde Öğrenim Gören Üniversite Öğrencilerinin Teknoloji ve İnternet Bağımlılıkları: Bir İzlem Çalışması[#]

Bilgi

[#]Bu çalışma 16-18 Mayıs 2024 tarihinde düzenlenen 10. Uluslararası 14. Ulusal Ebelik Öğrencileri Kongresi'nde sözel bildiri olarak sunulmuştur.

Süreç

Geliş: 04/06/2024

Kabul: 31/10/2024

Copyright

This work is licensed under Creative Commons Attribution 4.0 International License

ÖZ

Araştırma ebelik bölümünde öğrenim gören öğrencilerin teknoloji ve internet bağımlılıklarının incelenmesi ve izlenmesi amacı ile yapılmıştır. Tanımlayıcı araştırmanın örneklemini ebelik bölümünün birinci sınıfında öğrenim görmekte olan 87 öğrenci oluşturmuştur. Veriler iki oturumda, Kişisel Bilgi Formu, Teknoloji Bağımlılığı Ölçeği (TBÖ) ve İnternet Bağımlılığı Ölçeği (İBÖ) kullanılarak toplanmıştır. Öğrencilerin birinci ve ikinci izlemdeki TBÖ alt boyutlarından sosyal ağ kullanma, anlık mesajlaşma, TBÖ toplam puan, İBÖ alt boyutlarından da yoksunluk puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmuştur ($p<0,05$). Birinci izlemde öğrencilerin yarıya yakını (%44,8), ikinci izlemde yarıyından fazlası (%58,6) düşük düzeyde, birinci izlemde %50,6'sının, ikinci izlemde %33,3'ünün orta düzeyde teknoloji bağımlısı olduğu belirlenmiştir. Öğrencilerin internet bağımlılıkları hem birinci hem de ikinci izlemde ortalamanın altında ve düşüktür. İkinci izlemde sosyal ağ kullanma, anlık mesajlaşma ve toplam puan yönünden teknoloji bağımlılıkları, yoksunluk yönünden internet bağımlılıkları birinci izleme göre azalmıştır. Üniversite yaşamına yeni başlayan ebelik öğrencilerinin teknolojik araçları ve interneti kullanma konusunda bilinçlendirilmeleri ve farkındalık oluşturulması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Ebelik, İnternet bağımlılığı, Öğrenci, Teknoloji bağımlılığı

^a sepinar09@gmail.com

<https://orcid.org/0000-0002-5431-8159>

How to Cite: Ertekin Pınar S (2024) Technology and Internet Addictions of University Students Studying in The Department of Midwifery: A Follow-Up Study, Journal of Health Sciences Institute, 9(3): 295-303

Giriş

Üniversite yaşamı, ergenlikten yetişkinliğe geçişin gerçekleştiği ve 18-25 yaşları arasına denk gelen genç yetişkinlik dönemini oluşturmaktadır. Bu dönemin getirdiği duygusal ve gelişimsel özellikler, internete kolay erişim, teknoloji ve internet kullanımı beklentisi patolojik internet kullanımına yatkınlığı artırmaktadır (Emre ve ark., 2019).

Özellikle üniversitenin ilk yıllarında yaşanan sıkıntılar, riskli davranışlar, iletişim ve yalnızlık sorunlarını da beraberinde getirmekte, internet ve teknoloji bağımlılığı daha da artmaktadır (Ektiricioğlu ve ark., 2020; Yanık ve Arslan, 2023). Teknolojinin kullanımı sonucu yaşanan kolaylıklar, teknolojiye daha fazla bağlanılmasına neden olmakta, bu

noktada önlem alınmasını ve çözüm yolları bulunmasını gerekli kılmaktadır (Emre ve ark., 2019).

Davranışsal bir bağımlılık olan teknoloji bağımlılığı; "teknolojinin aşırı kullanımı, kullanma isteğinin giderilememesi, aşırı kullanımdan dolayı aktivitelerin ihmal edilmesi, aşırı kullanımın sosyal ilişkilere zarar vermesi, olumsuz duygu ve yaşam stresinden bir kaçış aracı olarak teknolojinin kullanılması" olarak tanımlanmaktadır. Ayrıca "teknoloji kullanımını azaltma ve durdurmada problemler yaşama, kullanımın mümkün olmadığı durumlarda gergin ve sinirli olma, kullanım süresi ve miktarına ilişkin yalan söyleme durumu" şeklinde de ifade edilmektedir (Ektiricioğlu ve ark., 2020; Gerez Taşgın ve Taşgın, 2023).

Teknolojinin hızla gelişmesi internete erişim olanağını kolaylaştırmış ve internet bağımlılığından söz edilmeye başlanmıştır. İnternet bağımlılığı "internetin aşırı kullanımı ve internet olmadığında ortaya çıkan huysuz davranış olarak" ifade edilmektedir (Emre ark., 2019). Ayrıca internetin zararlı ve uzun bir süre kontrol dışı kullanımı (Altiner Yas ve ark., 2022), yoksun bırakıldığında aşırı sinirlilik, saldırganlık, çalışma, sosyal ve aile yaşamının kademeli olarak bozulması olarak da tanımlanmaktadır (Kocaaslan ve ark., 2021). İnternet bağımlılığı Amerikan Psikiyatri Derneği (APA, American Psychiatric Association) tarafından 2013'te güncellenen DSM-5'te "internetinde oyun oynama bozukluğu" olarak tanımlanmıştır (Aslan ve Yazıcı, 2016; Elbilgahy ve ark., 2021; Kocaaslan ve ark., 2021). Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) (2023) raporuna göre internet kullanım oranının yıllara göre giderek arttığı ve 2023 yılında %87,1 olduğu bildirilmiştir.

İnternetin ve teknolojik araçların iletişim, sosyalleşme, eğitim, bilgi alma, araştırma, problem çözme, yaratıcılık, eleştirel düşünme ve öz yeterlilik gibi önemli faydaları olmakla beraber hatalı kullanımı sonucunda birçok olumsuz sonuçlar da ortaya çıkmaktadır (Awasthi ve ark., 2020; Guven Ozdemir ve Sonmez, 2021; Kocaaslan ve ark., 2021). Teknoloji ve internet bağımlılığının; kas iskelet sistemi sorunları, uyku bozuklukları, göz kuruması, obezite, yorgunluk, mide ve bağırsak sorunları, baş ağrısı ve baş dönmesi gibi olumsuz fiziksel etkileri bulunmaktadır (Şahin, 2014; Feizy ve ark., 2020; Özcan, 2020; Durmaz ve Ertaş, 2021; Elbilgahy ve ark., 2021; Abdelaliem ve ark., 2023; Sadeghi Bimorgh ve ark., 2023). Ayrıca yüksek kaygı, gerçeklerle yüzleşememe, yaşam biçiminde değişim, düşük benlik saygısı, dürtüsellik, intihar, öğrenme sorunları, dikkat eksikliği, akademik başarıda azalma, kişilik bozuklukları, saldırganlık, panik atak, madde kullanım bozukluğu, yalnızlık, depresyon ve sosyal ilişkilerde bozulma gibi duygusal ve zihinsel süreçlerde bozulmaya da sebep olmaktadır (Awasthi ve ark., 2020; Feizy ve ark., 2020; Kocaaslan ve ark., 2021; Altiner Yas ve ark., 2022; Abdelaliem ve ark., 2023; Gerez Taşgın ve Taşgın, 2023; Sadeghi Bimorgh ve ark., 2023).

İnterneti diğer gruplardan daha fazla kullanma eğilimleri nedeniyle öğrenciler internet bağımlılığı için risk grubunu oluşturmaktadır (Aslan ve Yazıcı, 2016).

Literatürde erkek öğrencilerin kadınlara göre daha fazla internet bağımlısı olduğu bildirilmektedir (Aslan ve Yazıcı, 2016; Gunay ve ark., 2018). Bununla beraber kadınların akıllı telefon bağımlılığı için daha fazla risk altında oldukları, telefonda internet kullanımının kadınlarda daha sık görüldüğü de belirtilmektedir (Aslan ve Yazıcı, 2016; Ektiricioğlu ve ark., 2020; Sadeghi Bimorgh ve ark., 2023). Yapılan bir çalışma hemşirelik öğrencilerinin düşük düzeyde akıllı telefon ve internet bağımlısı olduğunu, başka bir çalışma %72,7'sinin orta derecede akıllı telefon bağımlısı olduğunu göstermiştir (Yılmaz ve ark., 2017; Abdelaliem ve ark., 2023).

Ebelik bölümünde öğrenim gören öğrencilerin tamamı kadın cinsiyetinden oluşmaktadır. Öğrenciler eğitim süreçlerini sürdürmek, ödev, proje vb. hazırlamak, sosyalleşmek, elektronik posta göndermek, iletişim kurmak, eğitim süreçlerinde bilgi ve pratiklerini geliştirmek için interneti yaygın olarak kullanmaktadır (Durmaz ve Ertaş, 2021). Sağlığı koruma ve geliştirmeyi amaçlayan ebelik öğrencileri kendi sağlıklarını korumak, topluma olumlu örnek olmak, gelecekteki akademik ve mesleki faaliyetlerini sürdürebilmek için sağlıklı yaşam biçimi davranışlarını oluşturması gerekir (Feizy ve ark., 2020; Özcan, 2020). Bu nedenle ebelik bölümüne yeni başlayan üniversite öğrencilerinin teknoloji ve internet bağımlılığı davranışlarının yaygınlığının belirlenmesi ve bağımlılık düzeylerinin takip edilmesi, gerekli önleyici programların (seminer, kurs vb. etkinlikler) yapılmasına, teknolojinin ve internetin olumsuz etkilerinin azaltılmasına katkı sağlayabilir. Böylece öğrencilerin fiziksel ve ruh sağlıklarının en az düzeyde etkilenmesi, klinik uygulamalarda dikkat dağınıklığı, algılama ve uyku problemleri gibi sorunların önüne geçilmesi sağlanabilir. Bu bağlamda araştırma ebelik bölümünde öğrenim gören öğrencilerin teknoloji ve internet bağımlılıklarının incelenmesi ve izlenmesi amacıyla yapılmış ve aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır:

1. Ebelik bölümünde öğrenim gören öğrencilerin teknoloji bağımlılık düzeyleri nasıldır ve izlemler arasında fark var mıdır?
2. Ebelik bölümünde öğrenim gören öğrencilerin internet bağımlılık düzeyleri nasıldır ve izlemler arasında fark var mıdır?
3. Ebelik bölümünde öğrenim gören öğrencilerin teknoloji bağımlılığı ve internet bağımlılığı düzeyleri arasında ilişki var mıdır?

Materyal ve Yöntem

Araştırma Türü

Ebelik bölümünde öğrenim gören üniversite öğrencilerinin teknoloji ve internet bağımlılıklarının incelenmesi ve izlenmesi amacıyla yapılan bu çalışmada tanımlayıcı araştırma yöntemi kullanılmıştır.

Araştırmanın Yapıldığı Yer ve Zaman

Araştırma İç Anadolu Bölgesinde yer alan bir Üniversite'nin Sağlık Bilimleri Fakültesi Ebelik Bölümü'nde Şubat 2022-Mayıs 2022 tarihleri arasında yürütülmüştür.

Araştırma Evreni ve Örneklemi

Araştırmanın evrenini İç Anadolu Bölgesinde yer alan bir Üniversite'nin Sağlık Bilimleri Fakültesi Ebelik Bölümü'nde öğrenim görmekte olan 2021-2022 eğitim öğretim yılındaki birinci sınıf öğrencileri oluşturmuştur. Birinci sınıfta toplam 110 öğrenci bulunmaktadır. Öğrenciler eğitim öğretim yılının bahar döneminde haftada 1 saat, toplamda 15 saat "Teknoloji Bağımlılığı" dersi almış, bunun dışında herhangi bir eğitim, kurs, seminer vb. almamıştır. Çalışmamıza katılmaya gönüllü olan, araştırmanın yapıldığı 2021-2022 eğitim öğretim yılının bahar döneminde kendisine ulaşılabilen birinci sınıf öğrencileri araştırmanın örneklemini oluşturmuştur. Araştırmanın örneklemini evreni bilinen formül ($n = N \cdot t^2 \cdot p \cdot q / (N-1) \cdot d^2 + t^2 \cdot p \cdot q$) kullanılarak hesaplanmış ve araştırmaya en az 79 kişinin alınmasına karar verilmiş, ancak veri kayıpları da göz önünde bulundurularak araştırma 87 kişi ile tamamlanmıştır.

Veri Toplama Araçları

Araştırmada veri toplama aracı olarak Kişisel Bilgi Formu, Teknoloji Bağımlılığı Ölçeği ve İnternet Bağımlılığı Ölçeği kullanılmıştır.

Kişisel bilgi formu: Öğrencilerin yaş, medeni durum, eğitime başlamadan önce yaşadığı yer, nerede yaşadığı, aile tipi, sosyo ekonomik durumu vb. sosyo-demografik özelliklerini belirlemeye yönelik 20 sorudan oluşan formdur.

Teknoloji bağımlılığı ölçeği (TBÖ): Young (1998) tarafından geliştirilen ölçeğin geçerlik ve güvenilirliği Aydın (2017) tarafından yapılmıştır (Young, 1998; Aydın, 2017). Sosyal ağ kullanma, anlık mesajlaşma, çevrimiçi oyun oynama ve web siteleri kullanma olmak üzere dört alt boyuttan oluşan ölçek, beşli likert tipinde ve 24 maddeden oluşmaktadır. Ölçek alt boyutlarından alınabilecek en düşük puan 6, en yüksek puan 30, toplam puandan alınabilecek en düşük puan 24, en yüksek puan ise 120'dir. Toplam puan 0-24 arasında "bağımlı değil", 25-48 arasında "düşük düzeyde bağımlı", 49-72 arasında "orta düzeyde bağımlı", 73-96 arasında "oldukça bağımlı", 97-120 arasında ise "tam bağımlı" olarak değerlendirilmektedir. Geçerlik ve güvenilirlik çalışmasında Cronbach Alpha değeri; sosyal ağ kullanma alt boyut için 0,78, anlık mesajlaşma 0,80, çevrimiçi oyun oynama 0,89, web siteleri kullanma 0,86 ve ölçeğin toplamında 0,86 olarak bulunmuştur (Aydın, 2017). Bu çalışmada ise birinci izlemde sosyal ağ kullanma için 0,74, anlık mesajlaşma 0,67, çevrimiçi oyun oynama 0,83, web siteleri kullanma 0,84 ve ölçeğin toplamında 0,87 olarak saptanmıştır.

İnternet bağımlılığı ölçeği (İBÖ): Günüş ve Kayri (2010) tarafından geliştirilen ölçeğin yoksunluk, kontrol güçlüğü, işlevsellikte bozulma ve sosyal izolasyon olmak üzere dört alt boyutu bulunmaktadır. Ölçek, beşli likert tipinde ve 35 maddeden oluşmaktadır. Ölçek maddeleri 5'ten 1'e doğru puanlandırılmış olup, "tamamen

katılıyorum" 5 puan, "kesinlikle katılmıyorum" derecesine 1 puan verilmektedir. Puanlar 1'den 5'e doğru yükseldikçe bağımlılık düzeyi de artmaktadır. Geçerlik ve güvenilirlik çalışmasında Cronbach Alpha değeri yoksunluk alt boyut için 0,87, kontrol güçlüğü 0,85, işlevsellikte bozulma 0,82, sosyal izolasyon 0,79 ve ölçeğin toplamında 0,94 olarak hesaplanmıştır (Günüş ve Kayri, 2010). Bu çalışmada ise Cronbach Alpha değeri yoksunluk alt boyut için 0,88, kontrol güçlüğü 0,91, işlevsellikte bozulma 0,90, sosyal izolasyon 0,84 ve ölçeğin toplamında 0,95 olarak saptanmıştır.

Araştırmanın Uygulanması

Araştırma verileri iki oturumda toplanmıştır. Birinci sınıfta öğrenim gören öğrencilere 2021-2022 eğitim öğretim döneminin bahar yarıyılında birinci haftasında, sınıf ortamında araştırma konusu ve amacı açıklanmış, bilgilendirilmiş onamları alınmıştır. Araştırmaya katılımda gönüllü olan öğrencilere Kişisel Bilgi Formu, TBÖ ve İBÖ araştırmacı tarafından birinci oturumda uygulanmıştır (birinci izlem). İkinci oturum ise bahar yarıyılında son haftasında birinci izlemde 15 hafta sonra yapılmış, TBÖ ve İBÖ tekrarlanmıştır (ikinci izlem). Karşılaştırma yapılabilmesi için birinci ve ikinci izlem sırasında formlar üzerine öğrencilerin bir rumuz yazmaları istenmiştir. Her iki oturumda da araştırmada kullanılacak formlar kapalı zarf ile öğrencilere dağıtılmış ve daha sonra toplanmıştır. Veri toplama süresi 10-15 dakika sürmüştür.

Verilerin Analizi

Veriler SPSS 23.0 programı kullanılarak değerlendirilmiş, normal dağılım gösterip göstermediği Kolmogorov-Smirnow testi ile belirlenmiştir. Sosyo-demografik özelliklerin değerlendirilmesinde sayı ve yüzdeler dağılım, ölçek puanlarının değerlendirilmesinde ortalama ve standart sapma kullanılmıştır. Normal dağılım gösteren veriler için iki grup karşılaştırmalarında Paired Samples t testi kullanılmış, $p < 0,05$ anlamlı olarak alınmıştır.

Araştırmanın Etik Yönü

Araştırma öncesi Girişimsel Olmayan Klinik Etik Kurul onayı (karar no: 2021-12/31; tarih: 15-12-2021) ve araştırmanın yapıldığı kurumdan yazılı izin alınmıştır (tarih: 12-01-2022; sayı: E-36018536-100-118370). Öğrencilere araştırma konusu ve amacı hakkında bilgi verilmiş, bilgilendirilmiş olur formunun okunması sağlanmıştır. Öğrencilere formlar üzerinde kimlik bilgisi olmayacağı, verilerin sadece araştırma için kullanılacağı ve istedikleri zaman araştırmadan ayrılacakları iletilmiştir. Çalışma Helsinki Deklerasyonu Prensipleri'ne uygun olarak yapılmıştır.

Bulgular ve Tartışma

Öğrencilerin Sosyo-Demografik Özellikleri

Öğrencilerin yaş ortalaması $19,39 \pm 0,95$ (min-max: 18-21), %57,5'inin 18-19 yaş arasında olduğu saptanmıştır. Öğrencilerin %56,3'ü lisans öncesi il merkezinde yaşamakta, %82,8'i öğrencilik süresince yurttan kalmakta,

%90,8'i çekirdek ailede yaşamaktadır. Katılımcıların %73,6'sı annesinin, %54,0'ı babasının ilköğretim mezunu olduğunu, %80,5'i aylık gelirinin orta düzeyde olduğunu, %81,6'sı da sigara kullanmadığını ifade etmiştir (Çizelge 1).

Çizelge 1. Sosyo-demografik özellikler

Table 1. Socio-demographic characteristics

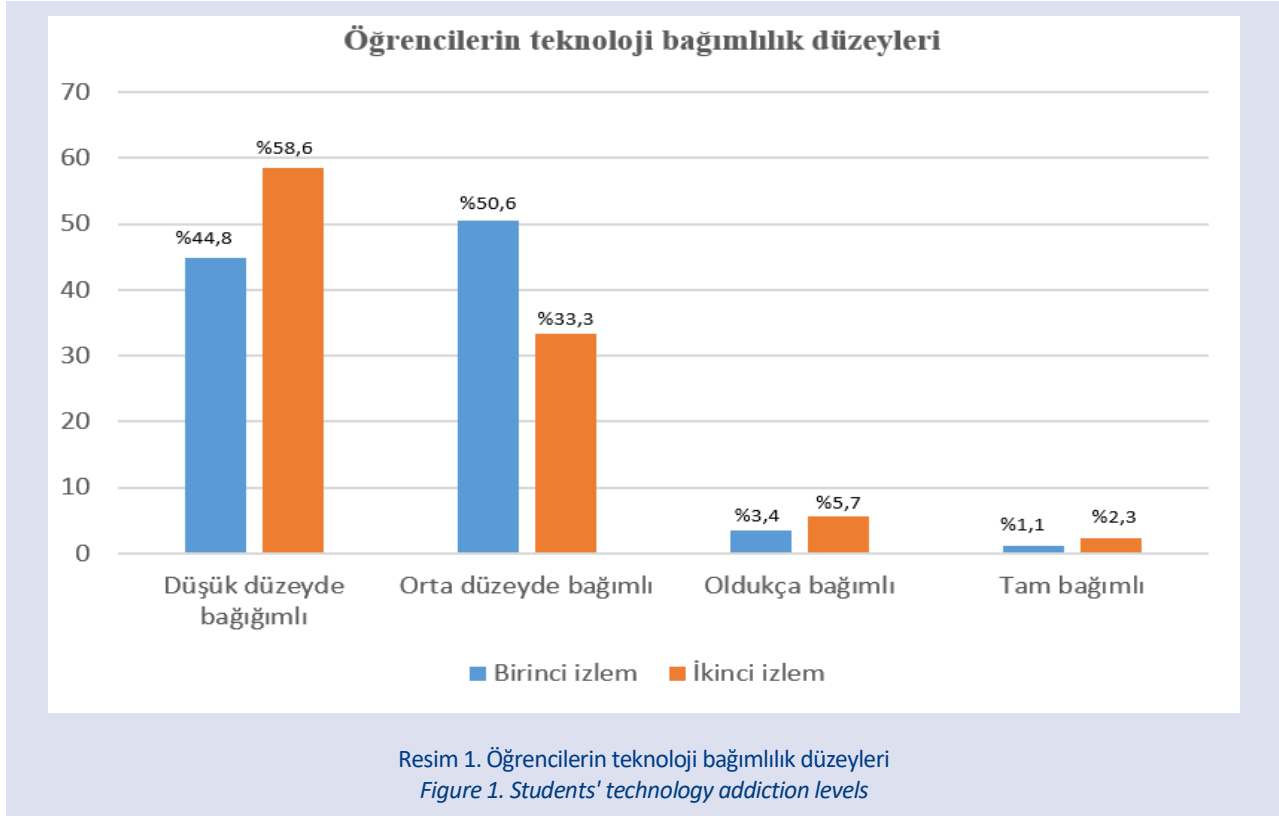
Özellikler	n (%)	
Yaş ort (min-max)	19,39±0,95 (18-21)	
Yaş	18-19	50 (57,5)
	20-21	37 (42,5)
Lisans öncesi yaşanan yer	İl	49 (56,3)
	İlçe	26 (29,9)
	Köy-kasaba	12 (13,8)
Öğrencilik döneminde yaşanan yer	Yurt	72 (82,8)
	Ailenin yanında	15 (17,2)
Aile tipi	Çekirdek	79 (90,8)
	Geniş	8 (9,2)
Anne eğitimi	İlköğretim	64 (73,6)
	Lise ve üzeri	23 (26,4)
Baba eğitimi	İlköğretim	47 (54,0)
	Lise ve üzeri	40 (46,0)
Aylık gelir düzeyini algılama	Orta	70 (80,5)
	Kötü	17 (19,5)
Sigara kullanma durumu	Kullanıyor	16 (18,4)
	Kullanmıyor	71 (81,6)

Öğrencilerin İnternet ve Teknolojiye Yönelik Özellikleri

Araştırmada öğrencilerin %95,4'ü herhangi bir teknolojik aracı olduğunu, %97,7'si kendisine ait akıllı telefonu olduğunu, %6,9'u masa üstü ve %39,1'i de diz üstü bilgisayarı olduğunu belirtmiştir. Öğrencilerin internet kullanmaya başlama yaş ortalaması 12,00±2,82 (min-max: 6-18)'dir ve %52,9'u 10-13 yaş arasında internet kullanmaya başlamıştır. Günlük internette geçirilen süre ortalaması 4,52±1,88 (min-max: 1-10)'dir ve %54,0'ı günde 1-4 saat arasında zaman geçirmektedir. Öğrencilerin %77,0'ı sosyal ağlara üye olduklarını, %56,3'ü en çok internete cep telefonundan bağlandıklarını, en çok (%42,5) da sosyal medyaya bağlanmak amacı ile interneti kullandıklarını, %90,8'i de sürekli gezindikleri internet sayfası olduğunu ifade etmiştir (Çizelge 2).

Öğrencilerin Teknoloji Bağımlılık Düzeyleri

Öğrencilerin teknoloji bağımlılıkları birinci izlemde %44,8'inin düşük, %50,6'sının orta, %3,4'ünün oldukça bağımlı ve %1,1'inin de tam bağımlı olduğu bulunmuştur. İkinci izlemde ise %58,6'sının düşük, %33,3'ünün orta, %5,7'sinin oldukça bağımlı ve %2,3'ünün de tam bağımlı olduğu saptanmıştır (Resim 1).

Çizelge 2. Öğrencilerin internet ve teknolojiye yönelik özellikleri**Table 2.** Students' characteristics of internet and technology

Özellikler		n (%)
Sahip olunan herhangi bir teknolojik araç	Var	83 (95,4)
	Yok	4 (4,6)
Kendisine ait akıllı telefon varlığı	Var	85 (97,7)
	Yok	2 (2,3)
Masa üstü bilgisayar	Var	6 (6,9)
	Yok	81 (93,1)
Diz üstü bilgisayar	Var	34 (39,1)
	Yok	53 (60,9)
İnternet kullanımına başlama yaş ort (min-max)	12,00±2,82 (6-8)	
İnternet kullanımına başlama yaşı	6-9	12 (13,8)
	10-13	46 (52,9)
	14 ve üzeri	29 (33,3)
Günlük internette geçirilen süre (saat) ort (min-max)	4,52±1,88 (1-10)	
Günlük internette geçirilen süre	1-4 saat	47 (54,0)
	5 saat ve üzeri	40 (46,0)
Sosyal ağlara üyelik	Var	67 (77,0)
	Yok	20 (23,0)
	Ev	10 (11,5)
İnternete bağlanılan yer	Cep telefonu	49 (56,3)
	Okul-yurt	17 (19,5)
	Birden fazla yer	11 (12,6)
	İletişim	14 (16,1)
İnternetin kullanım amacı*	Eğitim	21 (24,1)
	Eğlence	30 (34,5)
	Sosyal medya	37 (42,5)
Sürekli gezinilen internet sayfası	Var	79 (90,8)
	Yok	8 (9,2)

*Birden fazla seçenek bulunmaktadır.

Öğrencilerin teknoloji ve internet bağımlılıklarına yönelik bulgular

Öğrencilerin birinci ve ikinci izlemdeki Teknoloji Bağımlılığı Ölçeği alt boyutlarından sosyal ağ kullanma ($p=0,019$), anlık mesajlaşma ($p=0,040$) ve toplam puan ($p=0,021$) ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark olduğu saptanmıştır ($p<0,05$). İkinci izlemde sosyal ağ kullanma, anlık mesajlaşma ve toplam puan yönünden öğrencilerin teknoloji bağımlılıkları birinci izleme göre azalmıştır (Çizelge 3).

Öğrencilerin birinci ve ikinci izlemdeki İBÖ alt boyutlarından yoksunluk ($p=0,030$) boyutu puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark olduğu saptanmıştır. İkinci izlemde yoksunluk yönünden öğrencilerin internet bağımlılıkları birinci izleme göre azalmıştır (Çizelge 3).

İBÖ toplam puan birinci izlemde $2,43\pm0,72$ (min-max:1,09-5), ikinci izlemde $2,41\pm0,90$ (min-max: 1-4,97) olarak saptanmıştır. Ölçeğin değerlendirilmesinde puanlar 1'den 5'e doğru yükseldikçe bağımlılık düzeyi de artmaktadır. Buna göre internet bağımlılıklarının ortalamasının altında ve düşük olduğu görülmüştür (Çizelge 3).

Öğrencilerin hem birinci ($r=0,735$; $p=0,001$) hem de ikinci ($r=0,577$; $p=0,001$) izlemdeki TBÖ ve İBÖ toplam puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak orta düzeyde pozitif yönlü anlamlı ilişki olduğu saptanmıştır. Buna göre internet bağımlılıkları arttıkça teknoloji bağımlılıkları da artmaktadır (Çizelge 4).

Çizelge 3. Öğrencilerin Teknoloji Bağımlılığı Ölçeği ve İnternet Bağımlılığı Ölçeği puan ortalamaları**Table 3.** Students' average scores on the Technology Addiction Scale and Internet Addiction Scale

	Birinci İzlem X±SS (min-max)	İkinci İzlem X±SS (min-max)	Test (t / p)
Teknoloji Bağımlılığı Ölçeği			
Sosyal Ağ Kullanma	14,25±4,75 (7-30)	13,21±4,46 (6-30)	2,381 / 0,019*
Anlık Mesajlaşma	14,98± 4,48 (6-30)	13,95±5,06 (6-30)	2,086 / 0,040*
Çevirim İçi Oyun Oynama	8,79±4,02 (6-24)	8,71±4,54 (6-30)	0,192 / 0,848
Web Siteleri Kullanma	13,91±5,16 (6-30)	13,04±5,80 (6-30)	1,511 / 0,135
Toplam Teknoloji Bağımlılığı Ölçeği	51,95±13,56 (29-100)	48,93±16,45 (25-120)	2,354 / 0,021*
İnternet Bağımlılığı Ölçeği			
Yoksunluk	3,00±0,81 (1,27-5)	2,79±0,96 (1-5)	2,098 / 0,039*
Kontrol Güçlüğü	2,41±0,88 (1-5)	2,47±1,00 (1-5)	-0,574 / 0,568
İşlevsellikte Bozulma	2,12±0,91 (1-5)	2,13±1,07 (1-5)	-0,116 / 0,908
Sosyal İzolasyon	1,90±0,76 (1-5)	2,02±1,06 (1-5)	-1,031 / 0,306
Toplam İnternet Bağımlılığı Ölçeği	2,43±0,72 (1,09-5)	2,41±0,90 (1-4,97)	0,254 / 0,800

* $p<0,05$; Test: Paired Samples t testi

Çizelge 4. Öğrencilerin teknoloji bağımlılığı ölçeği ve İnternet Bağımlılığı Ölçeği puan ortalamaları arasındaki ilişki

Table 4. The relationship between students' mean scores on the technology addiction scale and the internet addiction scale

Toplam İnternet Bağımlılığı Ölçeği	
Birinci izlem	$r=0,735$; $p=0,001^*$
İkinci izlem	$r=0,577$; $p=0,001^*$

* $p<0,05$; Korelasyon 0,01 düzeyinde anlamlıdır.

Günümüzde teknolojik araçlar ve internet, insan hayatını kolaylaştırmasına rağmen aşırı kullanımı önemli bir problem oluşturmaktadır. Bu bağlamda bağımlılığın yeni türlerinden biri olan teknoloji ve internet bağımlılığı özellikle gençler üzerinde ciddi fiziksel, ruhsal ve sosyal etkileri olan bir halk sağlığı sorunu olarak karşımıza çıkmaktadır (Feizy ve ark., 2020; Altiner Yas ve ark., 2022). Ebelik bölümüne yeni başlayan ve geleceğin önemli sağlık profesyonellerinden birini oluşturacak olan birinci sınıf öğrencileri birinci izlemde yarıya yakını (%44,8), ikinci izlemde ise yarısından fazlası (%58,6) düşük düzeyde teknoloji bağımlısıdır. Birinci izlemde yaklaşık yarısı (%50,6) orta düzeyde teknoloji bağımlısı iken, ikinci izlemde yarısından daha azı (%33,3) orta düzeyde teknoloji bağımlısıdır. Bu da bize başlangıçta orta düzeyde olan teknoloji bağımlılığının daha sonra azaldığını ve düşük düzeyin arttığını göstermektedir. Ayrıca araştırmamızda ebelik öğrencilerinin ikinci izleminde teknoloji bağımlılığı ölçeğinde toplam puan yönünden teknoloji bağımlılıkları birinci izleme göre anlamlı düzeyde azalmıştır. Elde edilen bu sonuç, araştırmamızdaki birinci sorunun cevabını açıklamaktadır. Bu bulgu öğrencilerin almış olduğu "Teknoloji Bağımlılığı" dersinin yararlı olduğunu ve öğrencilerde farkındalık düzeylerinin arttığını göstermiştir. Hemşirelik öğrencilerine 10 hafta boyunca teknoloji bağımlılığına yönelik verilen eğitimin değerlendirildiği bir çalışmada izlemler arasında anlamlı fark bulunmamış, bağımlılık düzeyinin orta olduğu ve teknolojik araçları yüksek oranda kullandıkları saptanmıştır (Bayir ve Topbas, 2023). Lise öğrencileri ile yapılan başka bir çalışmada Teknoloji Bağımlılığı Farkındalık Eğitiminin teknoloji bağımlılığını azaltmada etkili ve kullanılabilir bir müdahale olduğu sonucuna ulaşılmıştır (Yanık ve Arslan, 2023). Üniversite öğrencileri ile yapılan bir çalışma öğrencilerin teknoloji bağımlılıklarının orta olduğunu (Emre ve ark., 2019), hemşirelik öğrencileri ile yapılan başka bir çalışma da çoğunluğunun (%72,7) orta derecede, yalnızca çok az bir kısmının (%5,5) düşük düzeyde akıllı telefon bağımlısı olduğunu göstermiştir (Abdelaliem ve ark., 2023). Bununla beraber sağlık ile ilgili alanlarda ve diğer alanlarda öğrenim gören öğrencilerin teknoloji bağımlılıkları genel olarak düşük düzeyde saptanan çalışmalar da literatürde yer almaktadır (Guven Ozdemir ve Sonmez, 2021; Demir Gökmen, 2023; Gerez Taşgın ve Taşgın, 2023). Örneklemimizde yer alan öğrencilerin tamamının cinsiyeti kadındır. Demir Gökmen'in (2023) çalışmasında kız öğrencilerin erkeklerden daha düşük

düzeyde teknoloji bağımlılığına sahip olduğu da saptanmıştır. Bu da bizim bulgumuz ile paralellik göstermiştir. Ayrıca bizim elde ettiğimiz teknoloji bağımlılığı düzeyinin zamanla azalmış olması verilen eğitimlerin önemine vurgu yapmaktadır.

Araştırmamızdaki öğrencilerin internet bağımlılıkları hem birinci hem de ikinci izlemde birbirine yakın, ortalama değer altında ve düşük olduğu görülmüştür. Bu bulguya benzer ebelik öğrencilerinin internet bağımlılık düzeylerinin oldukça düşük olduğunu gösteren bir çalışma da literatürde yer almaktadır (Durmaz ve Ertaş, 2021). Ayrıca sağlık ile ilgili bölümlerde öğrenim gören öğrencilerin internet bağımlılıklarının düşük düzeyde olduğunu gösteren ulusal ve uluslararası düzeydeki çalışmalar da literatürde bulunmaktadır (Yılmaz ve ark., 2017; Gunay ve ark., 2018; Najafi ve ark., 2018; Awasthi ve ark., 2020; Feizy ve ark., 2020; Özcan, 2020; Kocaaslan ve ark., 2021; Altiner Yas ve ark., 2022; Sadeghi Bimorgh ve ark., 2023). Aslan ve Yazıcı'nın (2016) üniversite öğrencileri ile yaptığı çalışmada internet bağımlılığı %2, başka bir çalışmada da benzer şekilde %1,8 oranında internet bağımlılığı tespit edilmiştir (Şahin, 2014). Ancak üniversite öğrencileri ile ve çalışmamızda kullanılan ölçek ile yapılan başka bir çalışmada da elde edilen değer bizim bulgumuzdan daha yüksek ($3,32\pm0,95$) saptanmıştır (Emre ve ark., 2019). Ayrıca Suudi (%42,6) ve Mısırlı (%10,3) kadın hemşirelik öğrencilerinde şiddetli düzeyde internet bağımlısı olduğunun belirlenmesi bizim bulgumuzdan farklılık göstermiştir (Elbilgahy ve ark., 2021). Araştırmamızdaki örnekleme kadın öğrenciler oluşturmaktadır. Yapılan bazı çalışmalar erkek öğrencilerin internet bağımlılığının daha yüksek olduğunu göstermiştir (Şahin, 2014; Aslan ve Yazıcı, 2016; Gunay ve ark., 2018; Kocaaslan ve ark., 2021). Bu çalışmalarda elde edilen bulguların bizim bulgumuzdan farklı olmasının nedeni örneklem gruplarının farklı olması, metodolojik farklılıklar, araştırmamızdaki öğrencilerin sadece ebelik öğrencilerinden oluşması ve verilen eğitim ile açıklanmıştır.

Sosyal kaygı düzeyi yüksek olan kişilerin internette daha fazla sosyal ağları ve teknolojiyi kullandıkları bildirilmektedir (Ektircioğlu ve ark., 2020). Ayrıca günlük hayatta neredeyse her şeyin teknolojik araçlara ve internete bağlı olarak yapılması insanın insan ile olan ilişkilerini de azaltmaktadır (Kayri ve ark., 2014). Teknolojinin gelişmesi ile de sosyalleşme kavramı dönüşüme uğramış, bireylere sosyal ağlar aracılığıyla iletişim kurma olanağı sağlamıştır (Gerez Taşgın ve Taşgın, 2023). Yalnız yaşayan kişilerin sosyal desteği internetteki sosyal ortamlardan elde etmeye çalışması, yalnızlık algısının sosyal ağlar ile giderilmeye çalışılması, bu şekilde öfori, keyif ve rahatlama hissi sağlamaları bağımlılık davranışının sürdürülmesine neden olabilmektedir (Aslan ve Yazıcı, 2016). Özellikle cep telefonları öğrencilerin günlük yaşamının önemli bir parçası olup sosyal etkileşim, bilgi alma ve eğlence aracı olarak da hizmet vermektedir (Abdelaliem ve ark., 2023). Araştırmamızda ebelik öğrencilerinin ikinci izleminde

sosyal ağ kullanma, anlık mesajlaşma ve toplam puan yönünden teknoloji bağımlılıkları birinci izleme göre azalmıştır. Elde edilen bu sonuç, araştırmamızdaki birinci sorunun cevabını açıklamaktadır. Araştırmamızdaki öğrenciler üniversite yaşamına yeni başlayan birinci sınıf öğrencisidir ve kadın cinsiyetinden oluşmaktadır. Bu nedenle birinci izlemdeki bulgumuz ailelerinden, çevrelerinden uzaklaşan öğrencilerin sosyal ilişkilerinin azalması sonucu kendilerini iyi hissetmek ve yalnızlıklarını gidermek amacı ile sosyal ağları ve anlık mesajları daha fazla kullandıkları şeklinde açıklanmıştır. Yapılan bir çalışmada bulgumuzdan farklı olarak TBÖ toplam puanı daha yüksek bulunmasına rağmen, sosyal ağ kullanma ve anlık mesajlaşma puanları bizim bulgumuzdan daha düşük bulunmuştur (Emre ve ark., 2019). Yapılan başka bir çalışmada internet bağımlılığı saptanan üniversite öğrencilerinde en sık kullanılan internet aktivitesinin sosyal medya siteleri olduğu (Aslan ve Yazıcı, 2016), başka bir çalışmada da ebelik ve hemşirelik öğrencilerinin dikkate değer düzeyde sosyal medya bağımlısı olduğu saptanmıştır (Toumari ve ark., 2023). Gerez Taşgın ve Taşgın (2023) bulgumuzdan farklı olarak kadın öğretmen adaylarının sosyal ağ kullanma ve anlık mesajlaşma puanlarının biraz daha düşük olduğunu saptamışlardır. Lise öğrencileri ile yapılan başka bir çalışma internet bağımlılığı ve sosyal medya kullanım bozukluğu arasında pozitif bir ilişki olduğunu göstermiştir (Ramazanoğlu, 2020). Bu araştırmada birinci izlemde 15 hafta sonra elde ettiğimiz puanların düşük olması verilen "Teknoloji Bağımlılığı" dersi ile öğrencilerin farkındalıklarının artması, teknolojinin zararlarına yönelik duyarlı hale gelmeleri ve zamanla üniversite yaşamına uyum sağlamaları nedeni ile daha az sosyal ağları ve anlık mesajlaşmayı kullanmayı tercih etmiş olabilecekleri şeklinde açıklanmıştır.

Yoksunluk, belirli bir davranış sürdürülmediğinde ya da aniden kesildiğinde ortaya çıkan hoş olmayan duygu ya da fiziksel belirtilerden oluşmaktadır. Bireyler bilgisayara ulaşmadığı zamanlarda ya da internete girmesi engellendiğinde, yoksunluk semptomları olan titreme, huzursuzluk, öfke ve anksiyete gibi belirtiler göstermektedir (Kayri ve ark., 2014; Ektiricioğlu ve ark., 2020). Araştırmamızda öğrencilerin ikinci izlemde yoksunluk yönünden internet bağımlılıkları birinci izleme göre azalmıştır. Bu sonucumuz, araştırmamızdaki ikinci sorunun cevabını açıklamaktadır. Yapılan bir çalışmada üniversite öğrencilerinin yoksunluk puanı bizim bulgumuza yakın bir değerde ($3,03 \pm 0,97$) bulunmuştur (Emre ve ark., 2019). Birinci izlemde 15 hafta sonra yoksunluk puanlarında düşme saptanması bu süreçte öğrencilere verilen "Teknoloji Bağımlılığı" dersinin bir sonucu olduğu düşünülmektedir. Böylece araştırmamızda verilen eğitim sonucu öğrencilerin yoksunluk ile başa çıkmayı öğrendikleri, bu nedenle de yoksunluk düzeylerinde zamanla azalma yaşandığı söylenebilir.

Araştırmada üniversite yaşamına yeni başlayan birinci sınıf ebelik öğrencilerinin internet bağımlılıkları arttıkça teknoloji bağımlılıkları da artmaktadır. Elde edilen bu sonuç, araştırmadaki üçüncü sorunun cevabını

açıklamaktadır. Araştırmamızda öğrencilerin tamamına yakını (%95,4) herhangi bir teknolojik aracı ve kendisine ait akıllı telefonu (%97,7) olduğunu belirtmiş, günlük internette geçirilen süre ortalaması da $4,52 \pm 1,88$ olarak saptanmıştır. Bu da bize öğrencilerin internete girebilmek için kendilerine ait teknolojik araçlardan yararlandıklarını göstermiştir. Yapılan bir çalışma bizim bulgumuzla benzer şekilde internet ve teknoloji bağımlılığı arasındaki ilişkiyi göstermiştir (Emre ve ark., 2019). Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi bölümü öğrencileri ile yapılan çalışmada internet bağımlılığı ile sosyal ağları kullanma amacı arasında orta düzeyde pozitif ve anlamlı bir ilişki olduğu (Filiz ve ark., 2014), lise öğrencileri ile yapılan bir çalışma da internet bağımlılığı ve akıllı telefon bağımlılığı arasında pozitif bir ilişki olduğu bulunmuştur (Ramazanoğlu, 2020). Ayrıca literatürde sağlık ile ilgili alanlarda öğrenim gören öğrencilerde internet bağımlılığı ile teknolojik araçlar arasında ilişki olduğunu gösteren çalışmalar da bulunmaktadır (Mohammadi ve ark., 2018; Yayan ve ark., 2018; Aydın Kartal ve Bulut, 2022). Tüm bu çalışmalar bizim bulgumuzla paralellik göstermektedir.

Bu araştırmanın verileri ebelik öğrencileri ile sınırlı olup, sonuçlar tüm üniversite öğrencilerine genellenemez.

Sonuç

Ebelik bölümüne yeni başlayan birinci sınıf öğrencileri birinci izlemde yarıya yakını, ikinci izlemde ise yarısından fazlası düşük düzeyde teknoloji bağımlısı iken birinci izlemde yaklaşık yarısı, ikinci izlemde yarısından daha azı orta düzeyde teknoloji bağımlısıdır. İnternet bağımlılıkları hem birinci hem de ikinci izlemde ortalamasının altında, düşük düzeydedir. Öğrencilerin ikinci izlemde sosyal ağ kullanma, anlık mesajlaşma ve toplam puan yönünden teknoloji bağımlılıkları, yoksunluk yönünden de internet bağımlılıkları birinci izleme göre azalmıştır. Araştırma sonucumuza göre üniversite eğitimine yeni başlayan ebelik öğrencilerinin teknoloji ve internet bağımlılık düzeyleri ve internette geçirdikleri süreyi en az düzeye indirecek sosyal, sportif vb. aktivitelere katılımlarının desteklenmesi, farkındalık oluşturacak teknoloji ve internet bağımlılığına yönelik derslerin eklenmesi, birinci sınıftan itibaren aralıklı olarak bağımlılık düzeylerinin izlenmesi önerilmektedir.

Çıkar Çatışması Bildirimi

Çalışmada herhangi bir çıkar çatışması bulunmamaktadır.

Teşekkür

Yazar bu çalışmaya katılan öğrencilere teşekkür eder.

Kaynaklar

- Abdelaliem, S.M.F., Dator, W.L.T., & Sankarapandian, C. (2023). The relationship between nursing students' smart devices addiction and their perception of artificial intelligence. *Healthcare*, 11(1), 110. <https://doi.org/10.3390/healthcare11010110>

- Altiner Yas, M., Isci, N., Alacam, B., Caliskan, R., & Kulekci, E. (2022). Relationship between level of internet addiction and time management skills among nursing students. *Perspect Psychiatr Care*, 58, 758–766. <https://doi.org/10.1111/ppc.12845>
- Aslan, E., & Yazıcı, A. (2016). Üniversite öğrencilerinde internet bağımlılığı ve ilişkili sosyodemografik faktörler. *Klinik Psikiyatri*, 19, 109–117. doi:10.5505/kpd.2016.03511
- Awasthi, A.A., Taneja, N., Maheshwari, S., Gupta, T., & Bhavika. (2020). Prevalence of internet addiction, poor sleep quality, and depressive symptoms among medical students: A cross-sectional study. *Osong Public Health Res Perspect*, 11(5), 303–308. <https://doi.org/10.24171/j.phrp.2020.11.5.06>.
- Aydın, F. (2017). Teknoloji bağımlılığının sınıf ortamında yarattığı sorunlara ilişkin öğrenci görüşleri (Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü).
- Aydın Kartal, Y., & Bulut, A. (2022). Ebelik öğrencilerinin dijital bağımlılık ve netlessfobi düzeylerinin farklı değişkenlere göre incelenmesi. *Euroasia Journal of Mathematics, Engineering, Natural & Medical Sciences International Indexed and Refereed*, 9(25), 60–70.
- Bayir, B., & Topbas, T. (2023). The effect of technology addiction training given to nursing students on the perspectives and addiction levels of students. *Archives of Psychiatric Nursing*, 45, 152–157. <https://doi.org/10.1016/j.apnu.2023.06.012>
- Demir Gökmen, B. (2023). Sağlık öğrencilerinde teknoloji bağımlılığı, benlik saygısı ve savunma mekanizmaları arasındaki ilişki. *Sakarya Üniversitesi Holistik Sağlık Dergisi*, 6(2), 240–255. <https://doi.org/10.54803/sauhsd.1253540>
- Durmaz, A., & Ertaş, E. (2021). Covid-19 pandemisi sürecinde ebelik öğrencilerinin internet bağımlılık düzeylerinin internet kullanım alışkanlıkları ile ilişkisi. *Adnan Menderes Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 5(3), 561–574. <https://doi.org/10.46237/amusbfd.940906>
- Ektiricioğlu, C., Arslantaş, H., & Yüksel, R. (2020). Ergenlerde çağın hastalığı: Teknoloji bağımlılığı. *Arşiv Kaynak Tarama Dergisi*, 29(1), 51–64. <https://doi.org/10.17827/aktd.498947>
- Elbilgahy, A.A., Sweelam, R.K., Eltaib, F.A., Bayomy, H.E., & Elwasefy, S.A. (2021). Effects of electronic devices and internet addiction on sleep and academic performance among female egyptian and saudi nursing students: A comparative study. *SAGE Open Nursing*, 7, 1–12. <https://doi.org/10.1177/23779608211055614>
- Emre, O., Ulutaş, A., Nisan, F., Görgen, A.N., & Cumurcu, H.B. (2019). Üniversite öğrencilerinde teknoloji ve internet bağımlılığı arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Batman Üniversitesi Yaşam Bilimleri Dergisi*, 9(2):167–182.
- Feizy, F., Sadeghian, E., Shamsaei, F., & Tapak, L. (2020). The relationship between internet addiction and psychosomatic disorders in Iranian undergraduate nursing students: A cross-sectional study. *Journal of Addictive Diseases*, 38(2), 164–169. <https://doi.org/10.1080/10550887.2020.1732180>
- Filiz, O., Erol, O., Dönmez, F.İ., & Kurt, A.A. (2014). Examination of the correlation between aims of social network sites usage and internet addiction of computer and instructional technology department students. *Journal of Instructional Technologies & Teacher Education*, 3(2), 17–28.
- Gerez Taşgın, F., & Taşgın, A. (2023). The relationship between technology addiction and attitude toward reading: An investigation on pre-service teachers. *Behav Sci*, 13(9), 775. <https://doi.org/10.3390/bs13090775>
- Gunay, O., Oztürk, A., Ergun Arslantas, E., & Sevinc, N. (2018). Internet addiction and depression levels in Erciyes University students. *Dusunen Adam The Journal of Psychiatry and Neurological Sciences*, 31, 79–88. <https://doi.org/10.5350/DAJPN2018310108>
- Guven Ozdemir, N., & Sonmez, M. (2021). The relationship between nursing students' technology addiction levels and attitudes toward e-learning during the COVID-19 pandemic: A cross-sectional study. *Perspect Psychiatr Care*, 57, 1442–1448. <https://doi.org/10.1111/ppc.12710>
- Günüş, S., & Kayri, M. (2010). Türkiye’de İnternet Bağımlılık Profili ve İnternet Bağımlılık Ölçeğinin Geliştirilmesi: Geçerlik-Güvenirlik Çalışması. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 39, 220–232.
- Kayri, M., Tanhan, F., & Tanriverdi, S. (2014). Ortaöğretim öğrencilerinde internet bağımlılığı ile algılanan sosyal destek arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Online Journal of Technology Addiction & Cyberbullying*, 1(1), 33–59.
- Kocaaslan, E.N., Akgün Kostak, M., Özdilek, S., & Topçu, N. (2021). Hemşirelik bölümü öğrencilerinin internet bağımlılığı ve akademik öz yeterlilik düzeyleri. *Türkiye Klinikleri Hemşirelik Bilimleri Dergisi*, 13(3), 493–501. <https://doi.org/10.5336/nurses.2020-79747>
- Mohammadi, S., Valinejadi, A., Saman, J.A., Karimpour, H., Kaivanfar, M., Safaeipour, M., Mohammadi, A., & Kawyannejad, R. (2018). Assessment of addiction to internet, smartphone and social networks among students of medical sciences: A cross sectional study. *Electron J Gen Med*, 15(4), em35. <https://doi.org/10.29333/ejgm/85685>
- Najafi, F., Saravi, F.K., Navidian, A., & Raeisi, S.M. (2018). The relationship between internet addiction, loneliness and sleep quality among students of nursing and midwifery faculty. *Zahedan J Res Med Sci*, 20(12), e68394. <https://doi.org/10.5812/zjrms.68394>
- Özcan, A. (2020). Hemşirelik öğrencilerinde internet bağımlılığı, yalnızlık ve uyku kalitesi ilişkisinin belirlenmesi. *Samsun Sağlık Bilimleri Dergisi*, 5(1), 67–72.
- Ramazanoğlu, M. (2020). The relationship between high school students' internet addiction, social media disorder, and smartphone addiction. *World Journal of Education*, 10(4), 139–148. <http://wje.sciedupress.com>
- Sadeghi Bimorgh, M., Akbarzadeh, F., Moharreri, F., Akbari, A., Porghafar, H., & Ebrahimi, A. (2023). The relationship between the internet and cell phone addiction with academic burnout in medical students of Mashhad University of Medical Sciences. *Journal of Fundamentals of Mental Health*, 25(1), 3–9.
- Şahin, M. (2014). Üniversite öğrencilerinde internet bağımlılığı ve saldırganlık. *Düşünen Adam The Journal of Psychiatry and Neurological Sciences*, 27, 43–52. <https://doi.org/10.5350/DAJPN2014270106>
- Toumari, R., Ramezani-Badr, F., Bulfone, G., & Amini, K. (2023). Prevalence of social media addiction and its related factors among students of nursing and midwifery in Iranian context: A cross-sectional study. *Journal of Multidisciplinary Care*, 12(1), 3–11. <https://doi.org/10.34172/jmdc.1132>
- Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) (2023). Hane halkı bilişim teknolojileri kullanım araştırması. [https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Hanehalki-Bilisim-Teknolojileri-\(BT\)-Kullanim-Arastirmasi-2023-49407](https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Hanehalki-Bilisim-Teknolojileri-(BT)-Kullanim-Arastirmasi-2023-49407). Erişim tarihi: 17 Nisan 2024
- Yanık, D., & Arslan, R. (2023). Efficacy of technology addiction awareness training given to high school students: Randomized controlled experimental study. *OPUS–Journal of Society Research*, 20(54), 516–526. <https://doi.org/10.26466/opusjrs.1278107>

- Yayan, E.H., Düken, M.E., Dağ, Y.S., & Ulutaş, A. (2018). Examination of the relationship between nursing student's internet and smartphone addictions. *Journal of Human Sciences*, 15(2), 1161–1171. <https://doi.org/10.14687/jhs.v15i2.5247>
- Yılmaz, D., Gökdere Çınar, H., & Özyazıcıoğlu, N. (2017). Hemşirelik öğrencilerinde akıllı telefon ve internet bağımlılığı ile üst ekstremitte fonksiyonel aktivite düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Süleyman Demirel Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 8(3), 34–39. <https://doi.org/10.22312/sdusbed.311497>
- Young, K.S. (1998). Internet addiction: The emergence of a new clinical disorder. *Cyber Psychology & Behavior*, 1(3), 237–244. <https://doi.org/10.1089/cpb.1998.1.237>